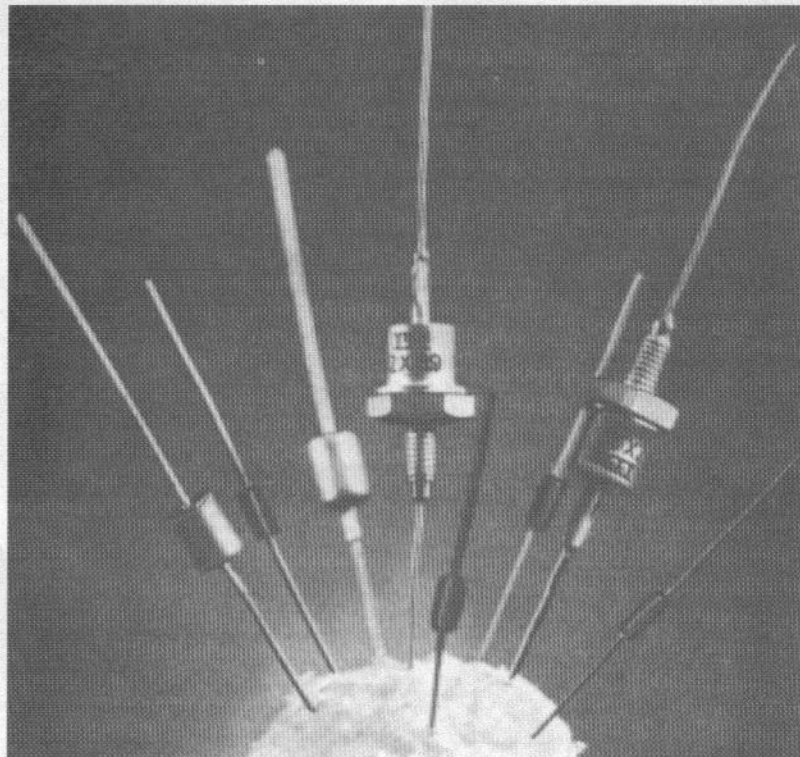

Αυτές οι μυστηριώδεις

Δίοδοι ZENER

Πολλές φορές θα έχετε αναρωτηθεί πια είναι η τάση εργασίας μιας διόδου ζένερ καθώς και ποια είναι η ισχύς που αντέχει.

Με αυτό το άρθρο θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε με πιο τρόπο μπορούμε να διαβάσουμε τα στοιχεία μιας διόδου ζένερ καθώς και με πιο τρόπο συνδεσμολογούνται σε ένα κύκλωμα.

Όταν μία διόδος ζένερ έχει κωδικό ο οποίος δεν αναφέρεται καθόλου στην τάση εργασίας της, για παράδειγμα 1N714, αν δεν έχουμε τους καταλόγους των κατασκευαστών είναι πολύ δύσκολο να τις αναγνωρίσουμε. Με αυτό το άρθρο θα προσπαθήσουμε να λύσουμε αυτό το πρόβλημα. Αν πάρουμε μια διόδο ζένερ, θα διαπιστώσουμε ότι οι Ευρωπαϊκές εταιρίες αναγράφουν επάνω στο περιβλήμα τους κωδικούς όπως ZF 18-BZY85/C18 - BSZ55/C6V8, οι οποίοι βοηθούν να αναγνωρίζονται εύκολα και από όσους δεν έχουν καλή μνήμη ή δεν έχουν τους καταλόγους των κατασκευαστών.

Πράγματι δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε ότι μία ζένερ με κωδικό ZF 18 είναι μία ζένερ με τάση εργασίας 18 V, όπως επίσης και μία BZY85/C18, ενώ η BSZ55/C6V8 έχει τάση εργασίας 6,8 V διότι αν αυτή η τάση ήταν 68 V, ο κωδικός της θα ήταν BSZ55/C68. Εκτός από της Ευρωπαϊκές εταιρίες και οι Αμερικάνικες προσπάθησαν να βρουν ένα κανόνα με τον οποίο να βάθουν τις διόδους ζένερ σε κατηγορίες, αλλά αυτός ο κανόνας είναι πολύπλοκος και δύσκολος για να τον θυμόμαστε έτσι, μπορεί να έχουμε μία διόδο που ξέρουμε ότι είναι ζένερ, αλλά φέρει στο περιβλήμα της ένα κωδικό τύπου 1N714-1N964-1N4667, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να αναγνωρίζουμε με

την πρώτη ματιά την τάση εργασίας της.

Σε αυτές τις περιπτώσεις πολλοί προσπαθούν να κάνουν διάφορες υποθέσεις, οι οποίες όμως σχεδόν πάντα καταλήγουν σε λανθασμένα συμπεράσματα. Για παράδειγμα θα μπορούσαμε να σκεφθούμε ότι μία ζένερ 1N 714 έχει τάση εργασίας 14 V, ενώ στην πραγματικότητα η τάση εργασίας της είναι 10 V και με τον ίδιο τρόπο θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι μία 1N964 είναι μία ζένερ με τάση εργασίας 9,64 ή 6,4 V, ενώ στην πραγματικότητα η τάση εργασίας της είναι 13,5 V. Δεν νομίζουμε ότι αν κάποιος έβλεπε μία ζένερ 1N 4667, θα σκεφτόταν ποτέ ότι έχει τάση εργασίας 18 V, διότι ο κωδικός της δεν μας θυμίζει με τίποτα αυτό τον αριθμό.

Ακριβώς γι' αυτό τον λόγο όταν κάνουμε την συναρμολόγηση ενός κυκλώματος, μπορεί να συμβεί πολύ εύκολα να βάλουμε μία ζένερ με διαφορετική τιμή τάσης εργασίας από την απαιτούμενη, με αποτέλεσμα το κύκλωμα να μην λειτουργεί. Στην πραγματικότητα αυτό το πρόβλημα της αναγνώρισης των αμερικανικών κωδικών δεν είναι μόνο δικό σας, αλλά το έχουν και οι τεχνικοί μας και όταν βρίσκουν αυτούς τους κωδικούς έχουν δυσκολίες.

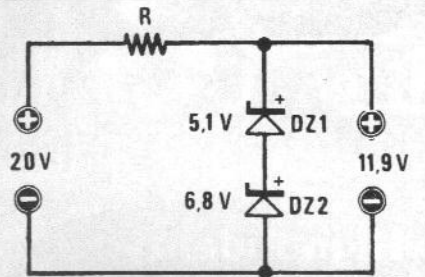
Έτσι για να τους διευκολύνουμε, αποφασίσαμε να κάνουμε ένα πίνακα με τις αντιστοιχίες, που βλέποντας σήμερα τα αποτελέσματα που είχε, σας τον προτείνουμε για να μπορείτε και εσείς να βρίσκετε εύκολα και χωρίς προβλήματα την τάση ζένερ οποιασδήποτε διόδου που έχετε στο εργαστήριό σας.

Μπορούμε να συνδέσουμε δύο διόδους Ζένερ σε σειρά;

Επειδή ασχοληθήκαμε με τις διόδους Ζένερ, ας εκμεταλλευτούμε την ευκαιρία για να απαντήσουμε σε όσους συνεχίζουν να μας ρωτούν, αν μπορούμε να συνδέσουμε δύο διόδους Ζένερ σε σειρά, για να έχουμε μεγαλύτερη τάση λειτουργίας (σχ.1).

Αυτή η λύση όχι μόνο είναι πραγματοποιήσιμη, αλλά δεν δημιουργεί και κανένα πρόβλημα. Αν έχουμε μία ζένερ των 5,1 V και μία των 6,8 V, μπορούμε να τις συνδέσουμε σε σειρά παράγοντας μία ζένερ των 11,9

Σχ.1 Αν συνδέσουμε σε σειρά δύο διόδους Ζένερ έστω και διαφορετικών τάσεων, θα παράγεται μία σταθεροποιημένη τάση ίση με το άθροισμα των τάσεων των δύο Ζένερ.

V ή να συνδέσουμε σε σειρά δύο ζένερ των 12 V η καθεμιά, για να έχουμε συνολικά μία ζένερ των 24 V. Το μόνο που πρέπει να προσέξουμε σε αυτή την σύνδεση, είναι το ότι οι δύο διόδοι θα πρέπει να είναι της ίδιας ισχύος, δηλαδή αν η μια είναι του 1/2 W ή του 1 W, θα πρέπει να έχει και η άλλη την ίδια ισχύ, έστω και αν στις περισσότερες περιπτώσεις δεν δημιουργούνται προβλήματα αν συνδεθούν σε σειρά δύο ζένερ με διαφορετική ισχύ, για παράδειγμα η μια με ισχύ 1/2 W και η άλλη με ισχύ 1 W.

Πρέπει τέλος να διευκρινίσουμε ότι συνδέοντας σε σειρά δύο ζένερ που να έχουν την ίδια ονομαστική τάση, για παράδειγμα δύο ζένερ των 12 V, εκτός απ' το να πετυχαίνουμε μία διπλάσια τάση 24 V, πετυχαίνουμε και μία διπλάσια ισχύ, οπότε αν η κάθε ζένερ έχει ισχύ 1 W, θα πετύχουμε συνολικά μία ζένερ με ισχύ 2 W.

Αυτό όμως συμβαίνει μόνο όταν οι δύο ζένερ που συνδέονται σε σειρά, έχουν την ίδια ονομαστική τάση, διότι αν για παράδειγμα συνδέσουμε μία ζένερ 6,1 V 1/2 W και μία ζένερ 24 V 1/2 W, για να έχουμε συνολικά μία ζένερ 30,1 V, η ισχύς δεν θα είναι ίση με 1 W όπως στην προηγούμενη περίπτωση, αλλά πολύ μικρότερη διότι ο τύπος που δίνει την ισχύ της συνδεσμολογίας των ζένερ σε σειρά, είναι ο παρακάτω:

$$W = (V1 + V2) \times W : V2$$

όπου:

V1 είναι η μικρότερη τάση σε Volt.

V2 είναι η μεγαλύτερη τάση σε Volt

W είναι η ισχύς της κάθε ζένερ (εννοείται ότι θα έχουν την ίδια ισχύ) σε Watt.

Κατά συνέπεια η συνολική ισχύς του παραδείγματος μας είναι ίση με:

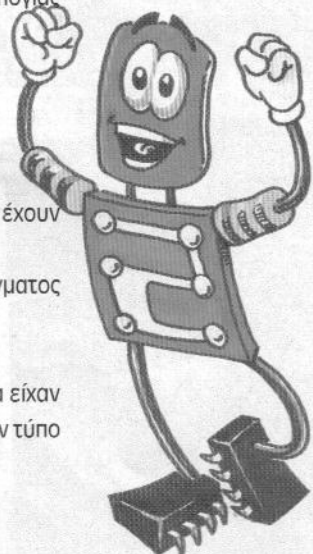
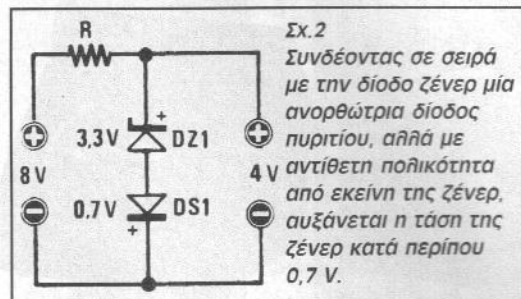
$$WATT = (6,1 + 24) \times 0,5 : 24 = 0,627 \text{ W}$$

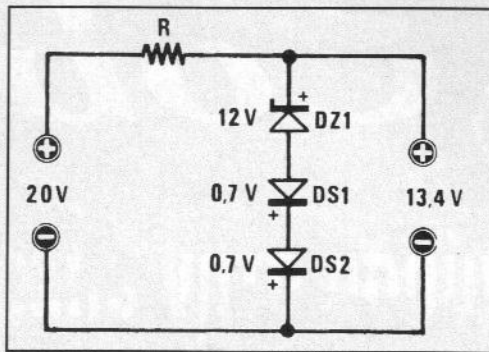
Αν αντίθετα έχουμε σε σειρά δύο ζένερ που να είχαν την ίδια ισχύ, για παράδειγμα 1 W, βάζοντας στον τύπο το 1 αντί για 0,5:

$$WATT = (6,1 + 24) \times 1 : 24 = 1,254 \text{ W}$$

δηλαδή μια ισχύ λίγο μεγαλύτερη από 1 W.

Τέλος αν η μία ζένερ από αυτές που είναι συνδε-

Σχ.3 Σε σειρά με την δίοδο ζένερ, μπορούμε να συνδέσουμε δύο ή και περισσότερες διόδους πυριτίου, έχοντας για κάθε δίοδο που συνδέουμε μία αύξηση τάσης κατά 0,7 V. Δύο δίοδοι πυριτίου σε σειρά με μία ζένερ των

μένες σε σειρά έχει ισχύ $\frac{1}{2} W$ και η άλλη $1 W$, μπορούμε να υπολογίσουμε σε γενικές γραμμές την συνολική ισχύ, θεωρώντας ότι και οι δύο ζένερ έχουν ισχύ $\frac{1}{2} W$.

Πως γίνονται οι μικρές διορθώσεις τάσης

Συχνά συμβαίνει να μην βρίσκουμε στο εμπόριο μία δίοδο ζένερ με την κατάλληλη τιμή τάσης και ούτε μπορούμε να την κατασκευάσουμε συνδέοντας δύο σε σειρά. Σε αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει μία πολύ ενδιαφέρουσα λύση που εξηγούμε αμέσως τώρα.

Ας υποθέσουμε ότι χρειαζόμαστε μία δίοδο ζένερ των 4 V. Αυτή η τιμή δεν βρίσκεται εύκολα στο εμπόριο, γιατί υπάρχουν οι τιμές των 3,3 ή 4,7 V, έστω και αν οι εταιρίες αναφέρουν στους καταλόγους τους ότι υπάρχει δίοδος ζένερ με τάση 4,1 V.

Σε περίπτωση που έχετε ανάγκη μίας ζένερ των 4 V και καταφέρνετε να βρείτε μόνο μία των 3,3 V, μην ανησυχείτε γιατί με ένα τέχνασμα μπορείτε να έχετε την επιθυμητή τιμή.

Αρκεί πράγματι να θυμηθούμε ότι οποιαδήποτε δίοδος ανόρθωσης (πυριτίου), όταν διαρρέεται από ρεύμα, δηλαδή είναι πολωμένη ορθά, εισάγει μία πτώση τάσης 0,6-0,7 V, οπότε συνδέοντας μία από αυτές τις διόδους σε σειρά με την ζένερ, μπορούμε να αυξήσουμε την τάση της κατά 0,7 V ή κατά 1,4 V, αν συν-

δέσουμε δύο διόδους σε σειρά με την ζένερ.

Όπως φαίνεται από το σχ.2, συνδέοντας μία δίοδο πυριτίου σε σειρά με μία δίοδο ζένερ των 3,3 V, θα έχουμε μία τάση ακριβώς $3,3+0,7=4 V$, ενώ αν συνδέσουμε δύο σε σειρά με μία δίοδο ζένερ των 12 V, όπως φαίνεται και στο σχ.3, θα έχουμε μία ζένερ με τάση $12+0,7+0,7=13,4 V$.

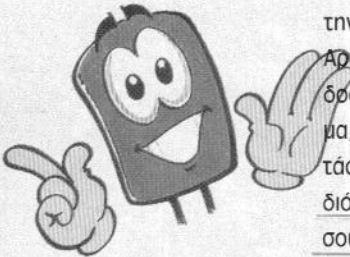
Το μόνο που πρέπει να προσέξουμε είναι το ότι η δίοδος πυριτίου θα πρέπει να συνδεθεί με αντίθετη πολικότητα από αυτή της διόδου ζένερ, γιατί διαφορετικά η τελευταία δεν μπορεί να λειτουργήσει σωστά.

Αντίσταση πώσης

Για να εκτελέσει την λειτουργία της η δίοδος ζένερ, θα πρέπει να εφαρμοστεί στα άκρα της μια μεγαλύτερη τάση από την τάση εργασίας, διότι θα ήταν ανώφελο να χρησιμοποιήσουμε για παράδειγμα μία ζένερ των 12 V σε ένα κύκλωμα στο οποίο η μέγιστη τάση να μην ξεπερνάει τα 10 V.

Δηλαδή πολλοί σκέφτονται ότι έχοντας μια τάση 18 V και θέλοντας να έχουν μία σταθεροποιημένη τάση 12 V, είναι αρκετό να χρησιμοποιήσουμε μία ζένερ των 12 V και να την συνδέσουμε σε σειρά με μία αντίσταση που θα έχει οποιαδήποτε τιμή.

Αυτό είναι ένα από τα μεγαλύτερα σφάλματα που γίνονται στα ηλεκτρονικά, διότι η τιμή αυτής της αντι-

Αντίσταση πώσης	Τάση	Ρεύμα
56 ohm	11,75 volt	68 mA
82 ohm	11,3 volt	52 mA
270 ohm	10,4 volt	19 mA
680 ohm	10,1 volt	8 mA
1.200 ohm	10 volt	5 mA
2.700 ohm	9,9 volt	2 mA
4.700 ohm	9,9 volt	1,2 mA
10.000 ohm	9,9 volt	0,6 mA
150.000 ohm	9,8 volt	0,04 mA

Αντίσταση πώσης	Τάση	Ρεύμα
56 ohm	9,7 volt	105 mA
82 ohm	9,4 volt	76 mA
270 ohm	9,1 volt	24 mA
680 ohm	8,9 volt	10 mA
1.200 ohm	8,9 volt	5 mA
2.700 ohm	8,9 volt	2,5 mA
4.700 ohm	8,9 volt	1,4 mA
10.000 ohm	8,9 volt	0,7 mA
150.000 ohm	8,9 volt	0,04 mA

Πίνακας 1

Μία δίοδος ζένερ των 10 V 1 W, μπορεί να δώσει μικρότερες σταθεροποιημένες τάσεις από την ονομαστική, αν δεν γίνει σωστή επιλογή του ρεύματος εργασίας της ζένερ.

Πίνακας 2

Σε αυτό τον πίνακα φαίνεται ότι μία δίοδος ζένερ των 9,1 V ½ W, μπορεί ανάλογα με το ρεύμα, να δίνει μία σταθεροποιημένη τάση μεταξύ 8,9 και 9,7 V.

Σχ.4 Με ένα ηλεκτρονικό βοητόμετρο και ένα τροφοδοτικό, μπορείτε να διαπιστώσετε μόνοι σας πόσο σημαντικό είναι να υπολογιστεί η τιμή της αντίστασης πτώσης σε σχέση με την τάση που πρέπει να σταθεροποιηθεί.

στασης προσδιορίζει την τιμή του ρεύματος που περνάει από την ζένερ και αν αυτή η τιμή δεν είναι ακριβώς η απαιτούμενη, η ζένερ θα σταθεροποιεί σε πολύ διαφορετικές τάσεις από εκείνη που αναφέρεται στο περιβλήμα της. Για παράδειγμα αν το ρεύμα που περνάει από μία ζένερ των 12 V είναι πολύ μικρό, μπορεί να μετρήσουμε στα άκρα της μία σταθεροποιημένη τάση 10-11 V και όχι την αναμενόμενη τάση των 12 V. Αν αντίθετα το ρεύμα που περνάει από την ζένερ είναι πολύ μεγάλο, θα έχουμε μία σταθεροποιημένη τάση μεγαλύτερη από την επιθυμητή, για παράδειγμα 13-14 V, με κίνδυνο να καταστρέψουμε την διόδο ζένερ πολύ γρήγορα. Για να αντιληφθείτε πόσο μεταβάλλεται η τάση της ζένερ όταν μεταβάλλεται το ρεύμα που την διαρρέει, κάναμε μία απλή δοκιμή που μπορείτε να την επαναλάβετε στο εργαστήριό σας και από την οποία φθάσαμε σε μερικά συμπεράσματα που αναφέρουμε παρακάτω.

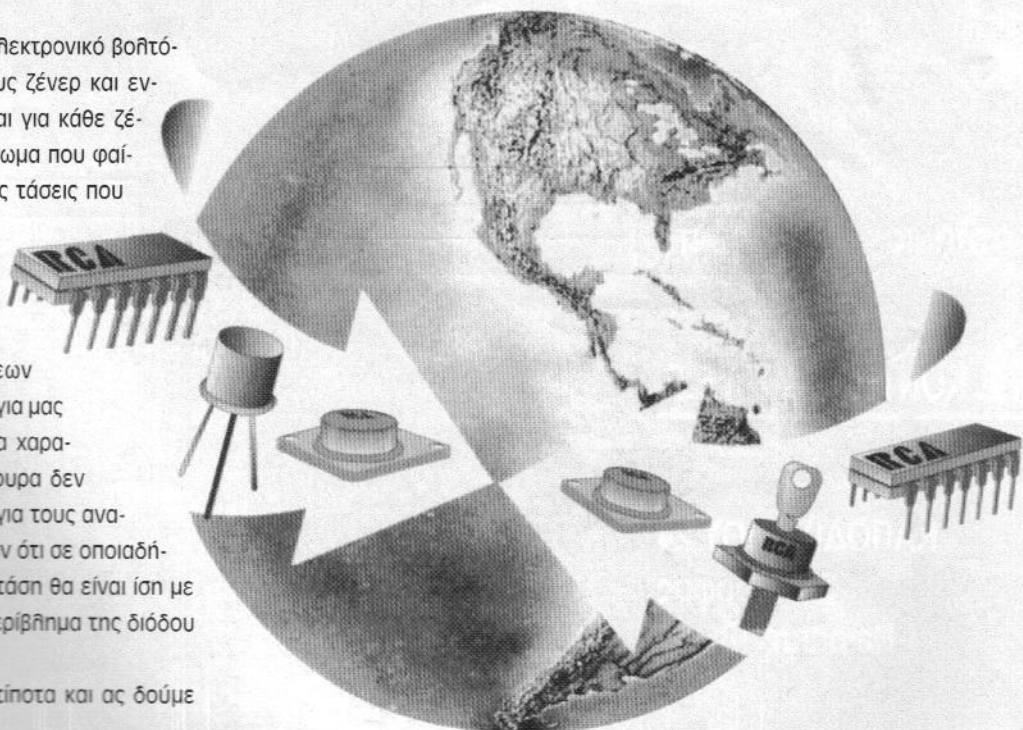
Πια είναι αυτή η δοκιμή;

Πήραμε ένα τροφοδοτικό, ένα ηλεκτρονικό βοητόμετρο, δύο διαφορετικές διόδους ζένερ και εννέα διαφορετικές αντιστάσεις και για κάθε ζένερ, πραγματοποιήσαμε το κύκλωμα που φαίνεται στο σχ.4, σημειώνοντας τις τάσεις που έδειχνε κάθε φορά το ηλεκτρονικό βοητόμετρο, το οποίο ήταν συνδεδεμένο στα άκρα της ζένερ.

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων μπορεί να ήταν προκαθορισμένα για μας που έχουμε πάντα κοντά μας τα χαρακτηριστικά των ζένερ, αλλιώς σίγουρα δεν ήταν καθόλου προκαθορισμένα για τους αναγνώστες που μέχρι τώρα πίστευαν ότι σε οποιαδήποτε περίπτωση, η μετρούμενη τάση θα είναι ίση με την τάση που αναφέρεται στο περιβλήμα της διόδου ζένερ.

Ας μην προκαταβάλουμε όμως τίποτα και ας δούμε

τον πίνακα 1 στον οποίο αναφέρονται οι τάσεις που μετρήσαμε. Όπως μπορείτε να παρατηρήσετε, για αυτές τις διόδους ζένερ, η τάση των 10 V που αναφέρεται επάνω στο περιβλήμα, παράγεται μόνο όταν το ρεύμα που την διαρρέει κυμαίνεται μεταξύ 0,04 mA και 2 mA, έστω και αν οι ανοχές είναι αποδεκτές και για ρεύματα μέχρι 8-10 mA. Αν όμως το ρεύμα της ζένερ ξεπερνάει αυτές τις τιμές, οι τάσεις μεταβάλλονται με ρυθμούς που είναι έξω από τα όρια της τάσης που θέλουμε, με ρεύμα μόνο 68 mA, η τάση αυξάνεται κατά 2 V σε σχέση με την επιθυμητή τιμή, οπότε μπορούμε να συμπεράνουμε ότι αυτή η ζένερ δίνει την επιθυμητή τιμή τάσης, μόνο με ρεύματα που κυμαίνονται μεταξύ 5 και 10 mA. Κάνοντας, αντίθετα, την ίδια δοκιμή με μία ζένερ ZPY9, 10 V 1 W, είχαμε τα αποτελέσματα που αναφέρονται στον πίνακα 2. Κατά συνέπεια το ρεύμα που απαιτείται από μία ζένερ του 1 W, για να δώσει την επιθυμητή τάση, είναι

εξυπρία

πολύ μεγαλύτερο από το ρεύμα που απαιτεί μία ζένερ του 1/2 W και πράγματι βλέπουμε ότι στην περίπτωση μας απαιτείται ένα ρεύμα 25 mA, αλλά δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε το ρεύμα που απορροφάται από το φορτίο. Αν για παράδειγμα το κύκλωμα που θέλουμε να τροφοδοτήσουμε με την τάση που σταθεροποιείται από την ζένερ απορροφά από μόνο του 28 mA, και η ζένερ πρέπει να απορροφήσει ένα ρεύμα 25 mA, το ρεύμα που πρέπει να περάσει από την αντίσταση πτώσης τάσης, θα έχει μία τιμή 25+28=53 mA διότι σε διαφορετική περίπτωση, αν η αντίσταση είχε πολύ μεγάλη τιμή και άφηνε να περάσει μόνο ένα ρεύμα 28 mA, από την διόδο ζένερ δεν θα περνούσε καθόλου ρεύμα, με αποτέλεσμα να σταθεροποιεί σε μία μικρότερη τάση. Κατά συνέπεια αν το φορτίο απορροφά ένα ρεύμα 2 mA και η ζένερ ένα ρεύμα 25 mA, η αντίσταση πτώσης θα πρέπει να υπολογιστεί να αφήνει να περνάει ένα συνολικό ρεύμα 2+25=27 mA, διότι τα 25 mA απορροφούνται από την ζένερ και τα 2 mA από το τροφοδοτούμενο κύκλωμα. Η τιμή της αντίστασης σε Ωμ υπολογίζεται εφαρμόζοντας τον τύπο:

$$R = (V_{cc} - V_z) : (I_z + I_c) \times 1000$$

όπου τα ρεύματα I_c και I_z , εκφράζονται σε mA και: V_{cc} =τάση τροφοδοσίας, V_z =τάση ζένερ, I_z =ρεύμα ζένερ, R_c =αντίσταση φορτίου, I_c =ρεύμα που απορροφάται από το φορτίο

Την τάση V_{cc} την γνωρίζουμε διότι είναι η τάση τροφοδοσίας και η V_z είναι η τάση που θέλουμε να παράγουμε με την ζένερ. Άγνωστα είναι τα ρεύματα I_c και I_z . Σχετικά με το I_z , μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τον πίνακα 3, στον οποίο αναφέρονται τα ρεύματα που απαιτούνται από τις ζένερ, για να δίνουν την επιθυμητή τάση, ανάλογα με την ισχύ τους. Κατά την επιλογή του ρεύματος της ζένερ, πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι αν θέλουμε να κάνουμε καλή σταθεροποίηση τάσης, αυτό θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 φορές μεγαλύτερο από το ρεύμα που θα απορροφήσει το φορτίο (I_c).

Ισχύς Zener	Περιοχή ρεύματος zener
1/3 watt	2-5 mA
1/2 watt	5- 20 mA
1 watt	20- 30 mA
1,5 watt	30-100 mA

Πίνακας 3

Σε αυτό τον πίνακα φαίνονται τα ρεύματα που είναι πιο κατάλληλα για να παράγεται μια σταθεροποιημένη τάση, όσο γίνεται πλησιέστερη στην ονομαστική τάση της διόδου ζένερ.

Ας κάνουμε ένα πρακτικό παράδειγμα. Υποθέτουμε ότι η τάση τροφοδοσίας είναι ίση με 10 V και ότι θέλουμε να τροφοδοτήσουμε με μία τάση 5,1 V ένα κύκλωμα που απορροφά ρεύμα 1,5 mA. Με άλλα λόγια το ρεύμα I_c είναι ίσο με 1,5 mA και το ρεύμα I_z πρέπει να είναι ίσο με $1.5 \times 10 = 15$ mA, οπότε θα κοιτάξουμε στον προηγούμενο πίνακα, για να βρούμε ποιά διόδος ζένερ μπορεί να μας δώσει την επιθυμητή μία τάση των 5,1 V με ρεύμα 15 mA. Αυτή η διόδος έχει ισχύ 1/2 W (για παράδειγμα μία ZPD5,1) και τώρα μπορούμε να βάλουμε στον προηγούμενο τύπο τις τιμές, δίνοντας στο I_z την τιμή 15 mA.

Με αυτό τον τρόπο έχουμε ότι:

$$R = (10 - 5,1) : (15 + 1,5) \times 1000 = 296 \Omega$$

θα στρογγυλέψουμε στην πιο κοντινή τυποποιημένη τιμή που είναι τα 270 Ω. Αν σε αυτή την περίπτωση η τάση στα άκρα της ζένερ είναι μικρότερη από την επιθυμητή μπορούμε να μειώσουμε λίγο την τιμή της R, από 270 σε 220 Ω ενώ αν είναι μεγαλύτερη από την επιθυμητή, θα μπορούμε να την αυξήσουμε σε 330 Ω. Για να υπολογίσουμε την ισχύ αυτής της αντίστασης, θα εφαρμόσουμε τον παρακάτω τύπο:

$$Watt = (V_{cc} - V_z) \times (I_z + I_c) : 1000$$

οπότε στην περίπτωση μας θα έχουμε:

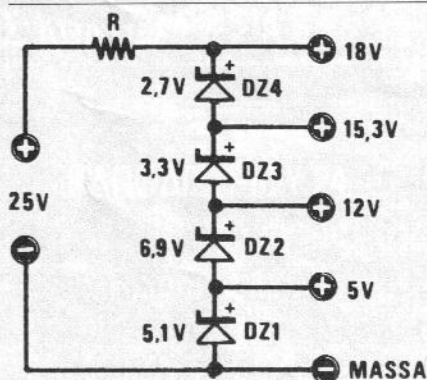
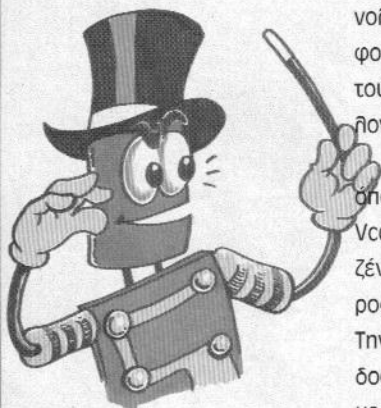
$$Watt = (10 - 5,1) \times (15 + 1,5) : 1000 = 0,08 \text{ W}$$

δηλαδή 80 mW και κατά συνέπεια είναι αρκετή μία αντίσταση με ισχύ 1/2 W.

Σε αυτό το σημείο θα μπορούσαμε να ολοκληρώσουμε το άρθρο μας αλλά πριν κάνουμε κάτι τέτοιο, θα θέλαμε να σας δείξουμε μερικά απλά κυκλώματα που μπορείτε να κατασκευάσετε με διόδους ζένερ.

Σταθεροποιητής τάσης πολλών εξόδων

Συνδέοντας σε σειρά περισσότερες διόδους ζένερ (4 ή 5) εκτός βέβαια από την συνηθισμένη αντίσταση πτώσης R, μπορούμε να κατασκευάσουμε όπως φαίνεται και στο σχ.5 ένα απλό σταθεροποιητή τάσης.

Σχ.5 Συνδέοντας σε σειρά περισσότερες διόδους ζένερ με διαφορετική τιμή τάσης η καθεμιά, μπορούμε να παράγουμε όπως φαίνεται σε αυτό το σχήμα, μια σταθεροποιημένη τάση ίση με το άθροισμά των τάσεων των ζένερ.

με τον οποίο να τροφοδοτούμε διάφορα κυκλώματα που απορροφούν μικρά ρεύματα.

Υποθέτουμε ότι θέλουμε τις παρακάτω τάσεις:

5-12-15-18 V

και ότι έχουμε στην διάθεσή μας ένα τροφοδοτικό με τάση εξόδου 25 V. Για να πετύχουμε τον σκοπό μας, θα συνδέσουμε σε σειρά μεταξύ τους τέσσερις διόδους ζένερ του 1 W με τις παρακάτω τάσεις εργασίας:

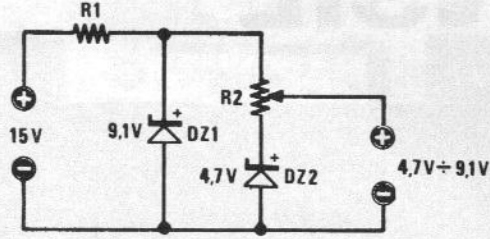
DZ1=5,1 V

DZ2=6,9 V (5,1+6,9=12 V)

DZ3=3,3 V (12+3,3=15,3 V)

DZ4=2,7 V (15,3+2,7=18 V)

Ο υπολογισμός της αντίστασης πώσης αυτού του κυκλώματος υπολογίζεται με τον προηγούμενο απλό τρόπο, θεωρώντας ότι έχουμε μόνο μία ζένερ με τάση 18 V και υπολογίζοντας το ρεύμα σαν το άθροισμα του ρεύματος που απορροφάται από το φορτίο και του ρεύματος που θέλουμε να περνάει από την ζένερ που βρίσκεται πιο χαμηλά.

Σχ.6 Αν χρειαζόμαστε μια σταθεροποιημένη τάση, που να κυμαίνεται μεταξύ δύο τιμών, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό το κύκλωμα.

Σταθεροποίησης τάσης ρυθμιζόμενης μεταξύ δύο τιμών

Υποθέτουμε τώρα ότι μια χρειάζεται μια σταθεροποιημένη τάση, μεταβληθόμενη μεταξύ 4,7 και 9,1 V με την οποία θα οδηγήσει διόδους βάρικαπ. Αν κατασκευάσουμε το κύκλωμα του σχ.6 θα έχουμε πετύχει τον σκοπό μας. Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε, η πρώτη διόδος ζένερ σταθεροποιεί την τάση στα 9,1 V και η δεύτερη διόδος ζένερ στα 4,7 η τάση που θα έχουμε μεταβληθώντας τον δρομέα του ποτενσιόμετρου, θα περιλαμβάνεται σε οποιαδήποτε περίπτωση μεταξύ αυτών των δύο τιμών. Για τον υπολογισμό της πρώτης αντίστασης ισχύει ο τύπος που αναφέραμε προηγουμένως, ενώ για το ποτενσιόμετρο θα διαλέξουμε μία χαμηλή τιμή, όπως για παράδειγμα 1.000 ή 2.200 Ω.

ZENER 1/2 WATT										ZENER 1 WATT											
ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT	ΤΥΠΟΣ	VOLT		
1N371	2,4	1N723	24	1N976	43	1N3416	12	1N5236	7,5	1N1425	8,2	1N2039	19	1N3825	4,7	1N4415	30	1N4671	27	1N4831	9,1
1N372	2,9	1N724	27	1N977	47	1N3417	15	1N5237	8,2	1N1426	12	1N2040	23,5	1N3826	5,1	1N4416	33	1N4672	30	1N4832	10
1N373	3,5	1N725	30	1N978	51	1N3418	18	1N5238	8,7	1N1427	15	1N2041	4,8	1N3827	5,6	1N4417	36	1N4673	33	1N4833	11
1N374	4,1	1N726	33	1N979	56	1N3419	22	1N5239	9,1	1N1428	18	1N3016	6,8	1N3828	6,2	1N4418	39	1N4674	36	1N4834	12
1N375	4,8	1N727	36	1N980	62	1N3420	27	1N5240	10	1N1429	22	1N3017	7,5	1N3829	6,8	1N4460	6,2	1N4675	39	1N4835	13
1N376	5,8	1N728	39	1N981	68	1N3421	30	1N5241	11	1N1430	27	1N3018	8,2	1N3830	7,5	1N4461	6,8	1N4676	42	1N4836	14
1N377	7,1	1N729	43	1N982	75	1N3422	33	1N5242	12	1N1434	4,7	1N3019	9,1	1N4158	6,8	1N4462	7,5	1N4683	3,0	1N4837	16
1N378	8,8	1N746	3,3	1N1954	3,9	1N3423	39	1N5243	13	1N1485	6,2	1N3020	10	1N4159	7,5	1N4463	8,2	1N4684	3,3	1N4838	18
1N379	10,5	1N747	3,6	1N1955	4,7	1N3424	47	1N5244	14	1N1487	3,9	1N3021	11	1N4160	8,2	1N4464	9,1	1N4685	3,6	1N4839	20
1N380	12,8	1N748	3,9	1N1956	5,6	1N3425	56	1N5245	15	1N1508	4,7	1N3022	12	1N4161	9,1	1N4465	10	1N4686	3,9	1N4840	22
1N381	15,8	1N749	4,3	1N1957	6,8	1N3426	68	1N5246	16	1N1509	5,6	1N3023	13	1N4162	10	1N4466	11	1N4687	4,3	1N4841	24
1N382	19	1N750	4,7	1N1958	8,2	1N3507	3,6	1N5247	17	1N1510	6,8	1N3024	15	1N4163	11	1N4467	12	1N4688	4,7	1N4842	27
1N383	23,5	1N751	5,1	1N1959	10	1N3508	3,9	1N5248	18	1N1511	8,2	1N3025	16	1N4164	12	1N4468	13	1N4689	5,1	1N4843	30
1N384	28,5	1N752	5,6	1N1960	12	1N3509	4,3	1N5249	19	1N1512	10	1N3026	18	1N4165	13	1N4469	15	1N4690	5,6	1N4844	33
1N385	34,5	1N753	6,2	1N1961	15	1N3510	4,7	1N5250	20	1N1513	12	1N3027	20	1N4166	15	1N4470	16	1N4691	6,2	1N4845	36
1N429	6,2	1N754	6,8	1N1962	18	1N3511	5,1	1N5251	22	1N1514	15	1N3028	22	1N4167	16	1N4471	18	1N4692	6,8	1N4846	39
1N430	8,4	1N755	7,5	1N1963	22	1N3512	5,6	1N5252	24	1N1515	18	1N3029	24	1N4168	18	1N4472	20	1N4693	7,5	1N5008	3,3
1N465	2,6	1N756	8,2	1N1964	27	1N3513	6,2	1N5253	25	1N1516	22	1N3030	27	1N4169	20	1N4473	22	1N4694	8,2	1N5009	3,6
1N466	3,4	1N757	9,1	1N1965	33	1N3514	6,8	1N5254	27	1N1517	27	1N3031	30	1N4170	22	1N4474	24	1N4695	9,1	1N5010	3,9
1N467	4,1	1N758	10	1N1966	39	1N3515	7,5	1N5255	28	1N1518	3,9	1N3032	33	1N4171	24	1N4475	27	1N4696	9,1	1N5011	4,3
1N468	4,8	1N759	12	1N1967	47	1N3516	8,2	1N5256	30	1N1519	4,7	1N3033	36	1N4172	27	1N4476	30	1N4697	10	1N5012	4,7
1N469	5,8	1N762	5,6	1N1981	3,9	1N3517	9,1	1N5257	33	1N1520	5,6	1N3034	39	1N4173	30	1N4477	33	1N4698	11	1N5013	5,1
1N470	7,1	1N763	7,1	1N1982	4,7	1N3518	10	1N5258	36	1N1521	6,8	1N3433	8,2	1N4174	33	1N4478	36	1N4699	12	1N5014	5,6
1N471	3,4	1N764	8,8	1N1983	5,6	1N3519	11	1N5259	39	1N1522	8,2	1N3434	10	1N4175	36	1N4479	39	1N4700	13	1N5015	6,2
1N472	4,1	1N765	10,5	1N1984	6,8	1N3520	12	1N5260	43	1N1523	10	1N3435	12	1N4176	39	1N4480	42	1N4701	14	1N5016	6,8
1N473	4,8	1N766	12,7	1N1985	8,2	1N3521	13	1N5261	46	1N1524	12	1N3436	15	1N4177	42	1N4481	45	1N4702	15	1N5017	7,5
1N474	5,8	1N767	15,7	1N1986	10	1N3522	15	1N5262	49	1N1525	15	1N3437	18	1N4178	45	1N4482	48	1N4703	16	1N5018	8,2
1N475	7,1	1N768	19	1N1987	12	1N3523	16	1N5263	52	1N1526	18	1N3438	22	1N4179	48	1N4483	51	1N4704	17	1N5019	9,1
1N664	8,2	1N769	23,5	1N1988	15	1N3524	18	1N5264	55	1N1527	22	1N3439	27	1N4180	51	1N4484	54	1N4705	18	1N5020	10
1N665	12	1N821	6,2	1N1989	18	1N3525	20	1N5265	58	1N1528	27	1N3440	33	1N4181	54	1N4485	57	1N4706	19	1N5021	11
1N666	15	1N822	6,2	1N1990	22	1N3526	22	1N5266	61	1N1529	33	1N3441	39	1N4182	57	1N4486	60	1N4707	20	1N5022	12
1N667	18	1N826	6,5	1N1991	27	1N3527	24	1N5267	64	1N1530	39	1N3442	45	1N4183	60	1N4487	63	1N4708	22	1N5023	13
1N668	22	1N828	6,5	1N1992	33	1N3528	27	1N5268	67	1N1531	45	1N3443	51	1N4184	63	1N4488	66	1N4709	24	1N5024	14
1N669	27	1N835	9,0	1N3959	2,7	1N3529	30	1N5269	70	1N1532	51	1N3444	57	1N4185	66	1N4489	69	1N4710	25	1N5025	15
1N703	3,5	1N941	11,7	1N3396	3,3	1N3530	33	1N5270	73	1N1533	57	1N3445	63	1N4186	69	1N4490	72	1N4711	27	1N5026	16
1N704	4,1	1N957	6,8	1N3397	3,9	1N3531	36	1N5271	76	1N1534	63	1N3446	69	1N4187	72	1N4491	75	1N4712	28	1N5027	17
1N705	4,9	1N958	7,5	1N3398	4,7	1N3532	39	1N5272	79	1N1535	69	1N3447	75	1N4188	75	1N4492	78	1N4713	30	1N5028	18
1N706	5,8	1N959	8,2	1N3399	5,6	1N3533	43	1N5273	82	1N1536	75	1N3448	81	1N4189	78	1N4493	81	1N4714	33	1N5029	19
1N707	7,1	1N960	9,1	1N3400	6,8	1N3534	47	1N5274	85	1N1537	81	1N3449	87	1N4190	81	1N4494	84	1N4715	36	1N5030	20
1N708	5,6	1N961	10	1N3401	8,2	1N3535	51	1N5275	88	1N1538	87	1N3450	93	1N4191	84	1N4495	87	1N4716	39	1N5031	22
1N709	6,2	1N962	11	1N3402	10	1N3536	55	1N5276	91	1N1539	93	1N3451	99	1N4192	87	1N4496	90	1N4717	42	1N5032	24
1N710	6,8	1N963	12	1N3403	12	1N3537	59	1N5277	94	1N1540	99	1N3452	105	1N4193	90	1N4497	93	1N4718	45	1N5033	25
1N711	7,5	1N964	13	1N3404	15	1N3538	63	1N5278	97	1N1541	105	1N3453	111	1N4194	93	1N4498	96	1N4719	48	1N5034	27
1N712	8,2	1N965	15	1N3405	18	1N3539	67	1N5279	100	1N1542	111	1N3454	117	1N4195	96	1N4499	99	1N4720	51	1N5035	30
1N713	9,1	1N966	16	1N3406	22	1N3540	71	1N5280	103	1N1543	117	1N3455	123	1N4196	99	1N4500	102	1N4721	54	1N5036	33
1N714	10	1N967	18	1N3407	27	1N3541	75	1N5281	106	1N1544	123	1N3456	129	1N4197	102	1N4501	105	1N4722	57	1N5037	36
1N715	11	1N968	20	1N3408	33	1N3542	79	1N5282	109	1N1545	129	1N3457	135	1N4198	105	1N4502	108	1N4723	60	1N5038	39
1N716	12	1N969	22	1N3409	39	1N3543	83	1N5283	112	1N1546	135	1N3458	141	1N4199	108	1N4503	111	1N4724	63	1N5039	42
1N717	13	1N970	24	1N3410	47	1N3544	87	1N5284	115	1N1547	141	1N3459	147	1N4200	111	1N4504	114	1N4725	66	1N5040	45
1N718	15	1N971	27	1N3411	56	1N3545	91	1N5285	118	1N1548	147	1N3460	153	1N4201	114	1N4505	117	1N4726	69	1N5041	48
1N719	16	1N972	30	1N3412	65	1N3546	95	1N5286	121	1N1549	153	1N3461	159	1N4202	117	1N4506	120	1N4727	72	1N5042	51
1N720	18	1N973	33	1N3413	7,8	1N3547	99	1N5287	124	1N1550	159	1N3462	165	1N4203	120	1N4507	123	1N4728	75	1N5043	54
1N721	20	1N974	36	1N3414	9,2	1N3548	103	1N5288	127	1N1551	165	1N3463	171	1N4204	123	1N4508	126	1N4729	78	1N5044	57
1N722	22	1N975	39	1N3415	10	1N3549	107	1N5289	130	1N1552</											